

Dreptul mediului. Chișinău: Bons Offices, 2015.

27. Rechfeld J. Les grandes notions du droit prive, PUF, Paris, 2011.

28. Ungureanu A. Infrafracțiuni din domeniul asigurării calității în construcții, RDP, nr. 1/1996.

29. Zdrenghia V. Dreptul mediului și al dezvoltării durabile. Vol I. Le mot, București, 1997.

30. Адиханов Ф. Экологическое право. Курс лекций. Барнаул: 2006.

31. Анисимов А., Рыженко А., Чаркин С. Экологическое право России. Москва: Юрайт, 2012.

32. Никифоров Б.С. Об объекте преступления по советскому уголовному праву. Сов. гос. и право. 1956. № 6.

33. Попов И. В. Ответственность за преступное загрязнение вод. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Омск, 2003.

34. Путилов П.Н. О классификации объектов уголовно-правовой охраны в свете специфики. Особенной части УК России. Научный вестник Омской академии МВД России. 2002. №1(15).

Informația despre autori:

Grigore ARDELEAN,
doctor în drept, lector universitar,
Academia „Ștefan cel Mare”
Republica Moldova
Marcel BOȘCANEANU,
doctorand,
Academia „Ștefan cel Mare” a
Republicii Moldova
e-mail: marcel842002@mail.ru
tel. 079993182

Information about authors:

Grigore ARDELEAN,
doctor of law, university lecturer,
Academy „Ștefan cel Mare” of the
Republic of Moldova
e-mail: ardeleangrigore@mail.ru
tel. 069314635
Marcel BOȘCANEANU,
PhD Candidate,
Academy „Ștefan cel Mare”
of the Republic of Moldova
e-mail: marcel842002@mail.ru
tel. 079993182

CZU 336.22 (478)

CARACTERISTICA ELEMENTELOR ȘI A TEORIILOR CE STAU LA BAZA SISTEMULUI FISCAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Lilia GULCA,

doctor în drept, conferențiar universitar interimar, Universitatea de Studii Europene din Moldova

REZUMAT

Elementele sistemului fiscal reprezintă acea pârghie de care depinde funcționarea întregului sistem fiscal. Legătura directă dintre ele se reflectă asupra întregii societăți, punându-și amprenta pe dezvoltarea economică a țării și pe factorii ce duc la formarea unui impact fiscal favorabil pe întreg teritoriul țării. Cunoașterea și aplicarea lor în strânsă legătură are ca efect principal stabilitatea fiscală și ca efect secundar stabilirea unor impozite și taxe reale, care ar genera suplinirea veniturilor fiscale prin metode de conștiință și nu de sancțiune.

Cuvinte-cheie: sistemul fiscal, impozite și taxe, legislația fiscală, elemente fiscale, aparatul fiscal.

CHARACTERISTICS OF THE ELEMENTS AND THEORIES UNDERLYING THE FISCAL SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Lilia GULCA,

doctor in Law, Associate Professor University of European Studies of Moldova

SUMMARY

The elements of the tax system are the leverage on which the entire tax system depends. The direct link between them reflects on the whole of society, putting its mark on the economic development of the country and the factors that lead to the formation of a favorable fiscal impact throughout the country. Knowing and applying them in close connection has as a main effect the fiscal stability and as a secondary effect the establishment of real taxes and taxes, which would generate the tax revenues by means of conscience rather than sanction.

Keywords: tax system, taxes and duties, fiscal legislation, tax elements, fiscal apparatus.

A ctualitatea temei rezultă din faptul că sistemul fiscal constituie unul dintre cele mai importante elemente ale relațiilor economice de piață și că de eficacitatea lui depinde, în mare măsură, succesul reformelor economice ulterioare. Din acest motiv trebuie tratate cu multă cumpătare recomandările înaintate în legătură cu schimbarea sistemului fiscal existent, calculând nu doar efectul de moment, ci și impactul reformei asupra tuturor sferelor economice și financiare. Fiecare stat, din antichitate și până astăzi, și-a format propriul său sistem fiscal, mai mult sau mai puțin perfecționat. Sistemele fiscale contemporane constituie un produs al istoriei civilizației

umane, evoluția acestora oglindind evoluția structurilor social-economice, a curentelor ideologice și politice, a cercetării științifice din ultimele câteva secole.

Materialul de bază. Sistemul fiscal este reglementat de:

1. Codul Fiscal al Republicii Moldova, nr. 1163 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

2. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994, în vigoare din 27.08.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1, art. 1.*

3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova “Privind activitatea serviciului de colectare a impozitelor

și taxelor locale din cadrul primăriei”, nr. 998 din 20.08.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 191-195, art nr: 1059.*

În Moldova sistemul fiscal modern propriu economiei de piață, a obținut contururile actuale abia în ultimele decenii ale secolului al XX-lea, deoarece în perioada sovietică, sistemul de impozitare a fost simplificat la maximum, fiind totalmente limitată libertatea producătorului, - impozitele devenind doar simple formalități, de exemplu: impozitul pe venitul persoanelor fizice era achitat doar de unele categorii de persoane. Nu achitau acest tip de impozit funcționarii, țărani[1, pag. 20].

În anii '90 ai secolului XX s-au efectuat reforme radicale în viața societății. Organizarea și funcționarea statului a fost orientată spre aplicarea principiilor economiei de piață, - statul funcționează în primul rând pe baza susținerii lui financiare de către cetățenii care achită periodic la buget impozite și taxe obligatorii. Transformarea sistemului fiscal în baza principiilor economiei de piață a Republicii Moldova a avut loc prin realizarea a două reforme fiscale, fiecare cuprinzând câteva etape.

Prima etapă începe odată cu crearea bazei legislative în anii 1992-1993, începând cu a doua parte a anului 1994. Guvernul Republicii Moldova a întreprins măsuri de reducere a presiunii fiscale și de învioreare a activității agenților economici. Primii pași au fost făcuți spre modificarea cotelor la unele mărfuri (produse) supuse accizelor, anularea lor completă la un șir de mărfuri. Totodată, realizarea prevederilor de bază ale Legilor „privind taxa pe valoare adăugată”[20, pag. 6] și „privind accizele”[15, pag.12] au evitat dubla impunere a producției. Pentru limitarea multiplelor impozite și a încasărilor spontane, stabilite de către organele administrației publice locale, determinarea atitudinii metodologice unice față de calculul și controlul acestor impozite, a fost adoptată „Legea privind taxele locale”[17, pag.6].

Perfecționarea politicii fiscale pentru anii 1995-1996 s-a înfăptuit în direcția micșorării numărului de plăți fiscale, diminuării cotelor de impozite, stimulării exportului producției

favorabile, reducerii sarcinii fiscale. În anul 1996 în locul legii „Cu privire la impozitul rutier”[18, pag. 10] a fost pusă în aplicare „Legea privind Fondul rutier”[19, pag.32]. Drept sursă a servit o parte din accizul încasat la realizarea bunurilor de combustibil, încasările fiscale (de tranzit, special, de la beneficiarii drumurilor auto), mijloace de la licențiere a activității de transport auto.

În anii 1996-1997 s-a prevăzut perfecționarea procesului de evaluare a pământului, imobilului, reieșind din: fertilitatea solului și veniturile obținute de la utilizarea lui; costul de piață al clădirilor și construcțiilor; compatibilitatea costului pământului și imobilului; crearea cadastrului fiscal și juridic.

Perfecționarea impozitelor pe consum prevedea lărgirea sferei de utilizare a bazelor pentru servicii, business-ul jocurilor de noroc, serviciile de excursii și alte servicii, trecerea pe etape, pe măsura încheierii acordurilor bilaterale și multilaterale cu țările CSI, la impunerea cu accize a mărfurilor cu accize, a mărfurilor destinate importului și acordarea înlesnirilor fiscale producătorilor care efectuează exportul mărfurilor în străinătatea apropiată și îndepărtată.

Începând cu anul 1998 sistemul fiscal național a fost îmbunătățit considerabil și adaptat la noile condiții de piață, prin realizarea celei de a doua reforme fiscale în Republica Moldova. De rând cu alte măsuri de politică fiscală, legislația fiscală, a fost consolidată într-un document unic - Codul fiscal care la acea oră conținea 8 capitole: impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele, impozitul pe bunurile imobiliare, taxele locale, administrarea fiscală, taxele pentru resurse naturale.

În anii 2012 – 2014 s-a menținut sistemul progresiv de impozitare a veniturilor cetățenilor, fără revederea tranșelor de venit impozabil și a cotelor de impozit, concomitent cu majorarea scutirii anuale personale, scutirii personale majore și scutirii pentru persoanele întreținute la rata inflației prognozată pentru 2012 – 2014.

Sistemul fiscal al Republicii Moldova reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare

și anulare a acestora, prevăzute de Codul Fiscal, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor [3, pag.15]. Sistemul fiscal cuprinde o diversitate de impozite, taxe și alte vărsăminte obligatorii, care afectează veniturile tuturor persoanelor fizice sau juridice, ponderea efortului fiscal fiind suportată de masa populației, mai ales prin intermediul prețurilor.

Impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective. Orice alte prestări sunt interzise [2, art.132].

Pentru o bună funcționare a economiei, este necesară asigurarea unei stabilități a sistemului fiscal. Frecvențele modificări și completări care se aduc reglementărilor fiscale creează greutate în cunoașterea corectă și aplicarea unitară a legislației fiscale. De asemenea, prin acest fenomen se creează și o stare de neîncredere și nesigurantă investitorilor interni și străini pentru soarta investiției pe care intenționează să o facă.

Sistemul fiscal include următoarele elemente: sistemul de impozite și taxe; aparatul fiscal; legislația fiscală. Toate aceste verigi sunt strâns legate între ele, deoarece în baza legislației fiscale activează aparatul fiscal, având ca scop utilizarea impozitelor ca surse de venit ale statului. Eficiența sistemului fiscal depinde de situația reală a fiecărui element al său.

Legislația fiscală se compune din Codul fiscal și din alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta, formând legislația națională. Ținând cont de faptul că art. 8 al Constituției R Moldova prevede *respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*, rezultă că, legislația fiscală cuprinde și tratatele internaționale, la care Republica Moldova este parte: - acele tratate care reglementează impozitarea sau includ norme ce reglementează impozitarea, stipulează alte reguli și prevederi decât cele prevăzute de legislația fiscală națională formând legislația fiscală internațională.

Legislația fiscală se împarte în două categorii:

I. cuprinde norme generale privind subiectul și obiectul impunerii;

II. cuprinde procedura fiscală privind stabilirea și încasarea impozitelor și taxelor, precum și soluționarea litigiilor dintre contribuabili și organizațiile fiscale ale statului.

Legislația fiscală națională a Republicii Moldova este reprezentată prin următoarele acte normative: Codul Fiscal, care conține 9 titluri, alte acte legislative adoptate în conformitate cu Codul Fiscal, cum ar fi: - Codul Vamal al Republicii Moldova [4, pag. 20-46]; - Legea Bugetului pentru anul corespunzător [10, pag. 10-51]; - Instrucțiuni elaborate în baza titlurilor Codului Fiscal [7, pag. 19]; - Regulamente [5, pag.15]; - Decrete ale Președintelui RM; - Hotărâri ale Guvernului [6, pag.4]; și altele. Actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat în baza și pentru executarea Codului Fiscal nu trebuie să contravină normelor sale în vigoare sau să depășească limitele acestuia. În cazul în care prevederile Codului Fiscal diferă de prevederile altor acte legislative privind impozitarea și acordarea înlesnirilor fiscale, se aplică prevederile codului.

În cazul apariției unor divergențe între actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat și al Codului Fiscal, se aplică dispozițiile codului.

Impozitarea se efectuează în baza actelor legislației fiscale publicate în Monitorul Oficial, care sunt în vigoare la termenul stabilit pentru achitarea impozitelor și taxelor. Reglementarea juridică a impozitelor și taxelor este instituită potrivit unor criterii de aplicare a legii fiscale în timp și în spațiu, astfel ca necesitățile și interesele finanțelor publice să fie protejate și realizate în mod rațional și conform maximelor fundamentale ale impunerii.

Astfel, aplicarea în timp a legii fiscale este bazată pe principiul anualității impozitelor - în acest sens, în fiecare an, prin dispoziție generală, are loc perceperea impozitelor și taxelor ca fiind reglementate din acel moment. *Anul fiscal*, la fel ca anul financiar, începe cu 1 ianuarie și se termină cu 31 decembrie. În fiecare an fiscal prin acte normative de modificare a codului fiscal, are loc modificarea cotelor de impozitare, a subiecților

supuse impozitării, a modalității de impozitare.

Modificarea și/sau completarea Codului fiscal și a legilor de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal intră în vigoare, peste 180 de zile calendaristice de la data publicării legii de modificare și/sau de completare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova [3, Titlul I, art.7 alin.1¹]. Mai mult ca atât, pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe de stat, locale, în afară de cele prevăzute de Codul Fiscal sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale [3, Titlul I, art.7 alin.2].

Deciziile autorităților administrației publice - ale municipiilor, orașelor, satelor (comunelor), precum și ale altor unități administrativ-teritoriale instituite în condițiile legislației, - cu privire la punerea în aplicare, la modificarea, în limitele competenței lor, a cotelor, a modului și termenelor de achitare și la aplicarea facilităților se adoptă pe parcursul anului fiscal concomitent cu modificările corespunzătoare ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale [3, Titlul I, art.7 alin.4].

Aplicarea în spațiu a legii fiscale este dirijată de principiul teritorialității impozitelor, coordonat cu cerința de evitare a dublei impuneri a veniturilor.

Impozitele și taxele sunt datorate de persoanele fizice care au domiciliul sau rezidența în Republica Moldova, precum și de cele nerezidente care realizează venituri din surse situate pe teritoriul Republicii Moldova, cu unele excepții prevăzute de lege.

Contribuabilii care au subdiviziuni în afara unității administrativ-teritoriale în care se află sediul central (adresa juridică) prezintă pentru acestea din urmă dări de seamă fiscale și plătesc impozite și taxe (cu excepția taxei pe valoarea adăugată, a accizelor, a taxelor destinate transferării în fondul rutier și a impozitului pe venit din activitatea operațională) la bugetele unităților administrativ-teritoriale de la sediul subdiviziunilor.

Subdiviziunile amplasate în unități administrativ-teritoriale, al căror buget nu constituie parte componentă a bugetului public național, plătesc impozitele și taxele la bugetul unității administrativ-teritoriale unde se află reședința de bază a întreprinderii, instituției, organizației.

Interpretarea (explicarea) prevederilor actelor legislației fiscale se efectuează de către organul care le-a adoptat, dacă actul respectiv nu prevede altceva. Orice interpretare (explicare) se publică în mod oficial.

De asemenea, în cazul în care apar unele neconcordanțe sau neînțelegeri pe deplin a normelor incluse în legislația fiscală, este indicat de a face apel la consultațiile oferite de oficiile teritoriale ale Inspectoratului Fiscal de Stat. Indiferent cui aparține dorința de a interpreta abuziv normele fiscale în caz de divergențe, ultimul cuvânt îl are organul legislativ sau judecătoresc (în caz de litigiu).

Sistemul de impunere reprezintă totalitatea impozitelor, taxelor și altor contribuții de plată, percepute în conformitate cu legislația fiscală în vigoare.

Impozitele sunt baza obligatorie a achitărilor conform art. 58 din Constituția Republicii Moldova care obligă cetățenii să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice. Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale, iar orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege.

Impozitele și taxele, se percep în baza normelor incluse în Codul Fiscal precum și a altor acte normative adoptate în conformitate cu Codul Fiscal și reprezintă cea mai impunătoare sursă de venit a bugetului public național.

Relațiile ce țin de toate impozitele și taxele de stat și locale se reglementează de Codul fiscal și de alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta [3, Titlul I, art.1 alin.2].

În baza legislației în vigoare putem defini impozitul ca o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu ține de efectuarea unor acțiuni determinate și concrete de către organul împuternicit sau de către persoana cu funcții de răspundere a acestuia pentru sau în raport cu contribuabilul care a achitat această plată [3, Titlul I, art.6 alin.1].

Taxa, în art. 6 alin.2 al Titlului I al Codului Fiscal al Republicii Moldova, este definită ca o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu este impozit, iar în doctrina de specialitate, taxa reprezintă, alături de impozite, cea de a doua categorie principală de venituri la bugetul de stat [21, pag. 62]. În alte surse taxa reprezintă acele obligații bănești pe care trebuie să le achite persoanele fizice și juridice pentru diferite prestații efectuate de autoritățile publice și constă în sumele de bani prevăzute de hotărâri sau ordonanțe guvernamentale ori sumă de bani care se percepe la anumite mărfuri sub formă de impozit.

Alte plăți efectuate în limitele relațiilor reglementate de legislația ne-fiscală nu fac parte din categoria plăților obligatorii, denumite impozite și taxe.

Din cele prezentate rezultă că, impozitele și taxele fac parte din categoria de plăți obligatorii pe care orice contribuabil trebuie să le achite, în conformitate cu legislația în vigoare, acestora li se alătură contribuțiile de asigurări sociale și contribuțiile de asigurare obligatorii de asistență medicală [11, pag.2], [13, pag.6], [16, pag.9].

Sistemul impozitelor și taxelor de stat [12, art.V] include:

a) impozitul pe venit; b) taxa pe valoarea adăugată; c) accizele; d) impozitul privat; e) taxa vamală; f) taxele rutiere; g) impozitul pe avere [12, art. V].

Sistemul impozitelor și taxelor locale [3, Titlul I, art.6 alin.5] include:

a) impozitul pe bunurile imobiliare; b) impozitul privat; c) taxele pentru resursele naturale; d) taxa pentru amenajarea teritoriului; e) taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale; f) taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei); g) taxa de aplicare a simbolicii locale; h) taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii; i) taxa de piață; j) taxa pentru cazare; k) taxa balneară; l) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe rutele municipale, orășenești și sătești (comunale); m) taxa pentru parcare; n) taxa de la posesorii de câini; p) taxa pentru parcaj; r) taxa pentru salubritate; s) taxa pentru dispozițiile publicitare.

Impozitele și taxele percepute în conformitate cu prevederile Codului Fiscal și cu alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta, după cum am menționat mai sus, reprezintă surse de venituri ale bugetului de stat și ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale.

Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul unității administrativ-teritoriale, în funcție de apartenența bunului. Impozitul pe venitul persoanelor fizice și taxele rutiere (în partea ce ține de taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova) reprezintă surse de reglementare a veniturilor sistemului bugetar.

Pentru unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special (UTA Găgăuzia), surse de reglementare a veniturilor sistemului bugetar sunt de asemenea impozitul pe venitul persoanelor juridice (colectat pe teritoriul unității teritoriale autonome), taxa pe valoarea adăugată (în partea ce ține de taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate de agenții economici din unitatea autonomă) și accizele la mărfurile (producția) supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unității date.

Contribuabilii care au subdiviziuni și/sau obiecte impozabile calculează și sting prin achitare obligațiile fiscale aferente subdiviziunilor/obiectelor impozabile corespunzător locului amplasării acestora (cu excepția taxei pe valoarea adăugată, a accizelor, a taxelor destinate transferării în fondul rutier și a impozitului pe venit stabilit agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii [12, pag. 21].

Administrarea fiscală puternică reprezintă un factor important atât pentru acumularea veniturilor la bugetul de stat, cât și pentru promovarea unei concurențe echitabile în sectorul privat și minimizarea corupției.

Atunci când contribuabilii sunt tratați în mod nedrept și se tolerează evaziunea fiscală, întreprinderile care respectă normele se confruntă cu condiții relativ dezavantajoase și deseori se simt forțate să încalce legea pentru a rămâne competitive. Administrarea neechitabilă și împovătoare, comunicarea slabă și oportunitățile

excesive pentru corupție agravează această problemă.

Administrarea fiscală reprezintă activitatea organelor de stat împuternicite și responsabile de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în bugetele de toate nivelurile, precum și de efectuarea acțiunilor de urmărire penală în caz de existență a unor circumstanțe ce atestă comiterea infracțiunilor fiscale [3, Titlul I, art.9].

În Republica Moldova administrarea fiscală continuă să rămână o problemă serioasă care afectează procesul de colectare a impozitelor, dar și calitatea mediului de afaceri.

De asemenea, există o serie de dificultăți în soluționarea disputelor și litigiilor fiscale, cum ar fi: procedurile învechite și durata sporită a controalelor și inspecțiilor fiscale, abilitățile limitate ale personalului ce activează în domeniul fiscal și insuficiența dialogului public-privat în domeniul politicilor fiscale. Toate aceste concluzii se regăsesc în numeroasele rapoarte din țară și studii realizate în ultimul timp.

Organele care exercită atribuții de administrare fiscală sunt:

-Serviciul Fiscal de Stat [14, pag. 34];

- organele vamale;
- serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor;
- și alte organe abilitate, conform legislației.

Organele cu atribuții de administrare fiscală, în procesul exercitării atribuțiilor respective: - conlucrează între ele; - colaborează cu alte autorități publice; - se informează reciproc despre măsurile întreprinse și despre rezultatele lor; - fac schimb de informații în scopul exercitării atribuțiilor; - au dreptul să colaboreze cu organele competente din alte țări [14, pag. 24]; - să fie membre ale organizațiilor internaționale de specialitate.

Organizarea activității și funcționarea organelor cu atribuții de administrare fiscală sunt reglementate de legislația Republicii Moldova și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Organele cu atribuții de administrare fiscală și persoanele cu funcție de răspundere ale

acestora care nu își îndeplinesc corespunzător obligațiile poartă răspundere în conformitate cu legislația.

Serviciul Fiscal de Stat este autoritate administrativă care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Finanțelor. Ministerul Finanțelor exercită dirijarea metodologică a Serviciului Fiscal de Stat, fără ingerințe în activitatea acestuia. Sarcina de bază a Serviciului Fiscal de Stat constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal.

Concluzii. Pentru ca sistemul fiscal să răspundă cât mai bine cerințelor dezvoltării economico-sociale, se elaborează o seamă de lucrări teoretice și proiecte guvernamentale în care se configurează viitoarea structură a sistemului fiscal. Scopul acestor abordări teoretice este de a proiecta structuri fiscale care să asigure: dispersia mai echitabilă a sarcinii fiscale în societate, reducerea disfuncționalităților sistemului fiscal, eliminarea riscului de opoziție la plata impozitelor, în condițiile asigurării necesarului de resurse financiare publice ale statului.

În consecință, funcționarea impozitului presupune existența unor structuri adecvate ale sistemului fiscal, caracterizate printr-un ansamblu de instrumente fiscale și printr-un ansamblu de instituții centrale și teritoriale, cu competențe generale și speciale, prin care se aplică politica fiscală și se gestionează relațiile fiscale.

Referințe bibliografice

1. Cerneavschii P. *Impozitele și dreptul fiscal*. Chișinău, 2001, art. 6.
2. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994, în vigoare din 27.08.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1, art. 1.*
3. Codul fiscal al Republicii Moldova, nr. 1163 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*
4. Codul Vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. ediție specială.*
5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova “Regulamentul privind restituirea taxei pe valoare adăugată”, nr. 93 din 01.02.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 27-30, art nr: 140.*
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova “Privind declarația cu privire la impozitul pe venit”, nr. 596 din 13.08.2012 “Privind declarația cu privire la impozitul pe venit”. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. ed.specială.*
7. Instrucțiunea Inspectoratului Fiscal de Stat al Republicii Moldova “Cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitelor funciar și pe bunurile imobiliare”, nr.11 din 04.09.2001. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 128, art nr: 301.*
8. Legea Republicii Moldova pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal, nr. 1164 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ed.spec.*
9. Legea Republicii Moldova pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială) nr.408 din 26.07.2001. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 2005, nr. ediție spec.*
10. Legea Republicii Moldova bugetului de stat pe anul 2015, nr. 72 din 12.04.2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 102-104, art. nr: 172.*
11. Legea Republicii Moldova privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08.07.1999. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art nr: 2.*
12. Legea Republicii Moldova cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, nr. 138 din 17.06.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 184-192, art. nr. 401.*
13. Legea Republicii Moldova privind asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr.1585 din 27.02.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art nr: 2.*
14. Legea Republicii Moldova pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială) nr.408 din 26.07.2001. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 2005, nr. ediție spec.*
15. Legea Republicii Moldova “Cu privire la accize”, nr. 347 din 27.12.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 010.*
16. Legea Republicii Moldova “Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală”, nr. 74 din 12.04.2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 102-104, art nr: 176.*
17. Legea Republicii Moldova “Privind taxele locale”, nr. 186 din 19.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 54-55, art. nr. 381.* Abrogată prin: Codul Fiscal Titlul VII “Taxele locale”, nr. 93 din 01.04.2004. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 80-82, art. nr. 415.*
18. Legea Republicii Moldova privind impozitul rutier, nr. 1529 din 22.06.1993. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1993, nr. 7, art. nr: 218.* Abrogată la 07.03.1996.
19. Legea Republicii Moldova “Fondului rutier”, nr. 720 din 02.02.1996. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 247-251, art. nr: 753.*
20. Legea Republicii Moldova Codul fiscal Titlul III, nr. 1415 din 17.12.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 040, art. nr. 288.*
21. Șaguna D. D. *Drept fiscal*. Ed. All Beck, București, 2003.

Lilia GULCA,
doctor în drept, conferențiar
universitar interimar,
Universitatea de Studii Europene
din Moldova, +(373)69287111,
gulcalilia@gmail.com

Lilia GULCA,
Doctor of Law, Associate
Professor University of European
Studies of Moldova,
(373) 69287111,
gulcalilia@gmail.com